

ניסן תשפ"ה
אפריל 2025

התאמות בדרכי היבחנות במקצוע תקשוב - לתלמידים עם לקויות למידה ו/או הפרעת קשב

התהליכים הנוגעים בהיבטים השונים בטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב מצריכים התערבות וסיוע בתהליכי למידה, והם ביטוי לעידן שבו ההתערבות, הטיפול וההתקדמות של התלמיד קודמים לשימוש בהתאמות בדרכי היבחנות. לשם כך נדרשת התארגנות מערכתית ועבודת צוות סדירה בכל הקשור לטיפול בתלמידים אלו.

מסמך זה כולל שני חלקים

- א. ההנחיות להערכות בית ספרית לתהליכים הנוגעים בטיפול בתלמידים עם לקויות למידה ו/או הפרעת קשב, המצריכים התערבות וסיוע בתהליכי למידה, בדיקת נחיצות והגשת בקשה למתן התאמות בדרכי היבחנות.
- ב. הנחיות ליישום ההתאמות בדרכי היבחנות במועד קיץ תשפ"ה.

חלק א

היערכות, בדיקה ובקרה לקראת בחינות הבגרות. יש להתעדכן מדי שנה בחוזר הנהלים של אגף לקויות למידה:

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב נועדו לפצות על קשיים ממקור נויורולוגי, הגורמים להפרעת למידה שאינה מאפשרת את הבעת הידע הקיים. ההתאמות מאפשרות לתלמידים אלו לעקוף את תחומי הקושי ללא המגבלות הנובעות מהלקות ולתת ביטוי הולם לידיעת שרכשו. יחד עם זאת, אם אובחנה אצל התלמיד הפרעת קשב ו/או לקות למידה, אין משתמע בהכרח, כי קיימת הפרעת למידה. מרבית התלמידים יצליחו ללמוד ולהתקדם ולהביע את ידיעותיהם בעזרת האסטרטגיות ודרכי פיצוי שרכשו ולא יזדקקו לשימוש בהתאמות בדרכי היבחנות. כאשר המורה מזהה פערים בין הידע שהתלמיד רכש לבין יכולתו לבטא את הידע, חשוב לקיים היוועצות בצוות המקצועי ולתכנן עבור התלמיד תכנית התערבות שתאפשר למידה עצמאית באמצעות הקניית אסטרטגיות למידה, ארגון ותכנון. במידה וגם לאחר ההתערבות שינון והתנסות עדיין עולה שאלה בדבר נחיצות ההתאמות בדרכי היבחנות, ניתן לבחון זאת לאחר שקיימת הסכמה בצוות כי:

- לתלמיד קיים ידע בתחום הדעת
- השערת הצוות היא כי אין מקור אחר המעכב את הבעת הידע
- זוהו נקודות החוזק/יכולות הפיצוי של התלמיד על הלקות ואין בהן בכדי לסייע לתלמיד לעקוף את הקושי בהבעת הידע
- התלמיד עבר התערבות הכוללת משוב ובקרה ועדיין אינו מצליח להביע את ידיעותיו
- מבחן ללא התאמות אינו מאפשר את הבעת הידע של התלמיד

בקשות להתאמות בדרכי היבחנות בבחינות הבגרות נידונות ומאושרות באפשרויות הבאות:

1. לאחר דיון בוועדה בית ספרית.
  2. לאחר דיון בוועדת התאמות מחוזית או בוועדת ערעורים עליונה.
  3. במערכי המל"ל, בחטיבות הביניים ברשויות המקומיות שבתוכנית "מלקויות ללמידה".
- מומלץ כי הצוות החינוכי בבית הספר יקבל החלטות בעניין תלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב, כשהחלטות אלה נשענות בראש ובראשונה על חוות דעת מקצועית של מורי בית הספר ונתמכות על ידי אבחון ולא להיפך. האבחון הוא חלק ממכלול הערכת התפקוד והביצוע של התלמיד הנבדק לגבי נחיצות ההתאמות. בקשות להתאמות ידונו בוועדה בית ספרית ובמידת הצורך במסגרת ועדת התאמות מחוזית או בתוכנית "מלקויות ללמידה".

לקראת ההגשה לוועדה מחוזית להתאמות בדרכי היבחנות או המלצה להתאמות בדרכי היבחנות המורה יכתוב את חוות דעתו העולה מתפקוד התלמיד בכיתה ומבדיקת המבחנים ויחליט אם קיימת נחיצות בהגשת הבקשה לדיון הוועדה המחוזית. אם הוחלט להגיש את הבקשה יש לגבות ולתעד בדוגמאות מעבודות וממבחנים של התלמיד.

מדינת ישראל

משרד החינוך

מגמת תקשוב

התכנית מלקויות ללמידה הינה תכנית מערכתית כוללת בחטיבות הביניים, המוסיפה נדבך נוסף בהתמקצעות הצוות החינוכי לנושא הטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב, אותה מוביל אגף לקויות למידה בשיתוף האגף לחינוך על יסודי. תכנית זו מדגישה את תהליך העבודה המתמשך עם תלמידים עם קשיים בלמידה/ חשד ללקות למידה והפרעת קשב. התהליך הוא תלת שנתי, מתקיים בחטיבת הביניים וכולל: איתור, התערבות ומעקב מתועד. בתום התהליך, הצוות הרב מקצועי של בית הספר מפנה את התלמידים שלגביהם עדיין קיים חשד ללקות למידה משמעותית (הפרעת למידה) לאבחון במערך האבחון (מל"ל) בשפ"ח. בסיום תהליך האבחון, במידת הצורך, יוחלט על מתן זכאות להתאמות בדרכי היבחנות. המורים המקצועיים הינם דמויות מרכזיות בתכנית זו. ביכולתם לזהות את חוזקותיו וקשייו של התלמיד בתחום הדעת שהם מלמדים, לתת מענה מותאם המקדם את התלמיד לאורך לימודיו בחטיבת הביניים ולעקוב אחר השפעתו באופן מתועד בתיק סמ"ל (סיכום, מעקב, למידה) או כלי מיפוי דיגיטלי המלווה את התלמידים שאותרו במסגרת התכנית. תהליך זה מאפשר לצוות הרב מקצועי לגבש החלטה מדויקת לגבי תפקודו בתחילת חטיבת הביניים והצורך להפניה לאבחון. התוכנית מתקיימת כיום במספר רשויות ברחבי הארץ ועתידה להתרחב בשנים הקרובות לכל חטיבות הביניים בארץ. תלמידים ברשויות בהן מתקיימת התכנית "מלקויות ללמידה", שעברו אבחון במסגרתה, עולים לחטיבה העליונה לאחר שאושרו עבורם התאמות בהיבחנות ולכן אין להגישם לדיון בוועדה המחוזית.

חלק ב

בחלק זה תפורטנה ההתאמות בדרכי ההיבחנות הקיימות **במקצוע מערכות תקשוב בשאלונים: 791381 ו-791282**

- **התאמות המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה:** הארכת זמן בשיעור 25%, הגדלת שאלון הבחינה.
- **התאמות המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה, דרך ההצגה, במתן תגובה ובתוכן:** השמעת שאלון הבחינה, הקלדת תשובות הבחינה על גבי מחשב, מבחן מותאם, בחינה בעל פה.
- **אין התאמה של מבחן בע"פ.**

מבחן מותאם זהו מבחן מותאם לתלמידים עם הפרעת למידה ספציפית המקשה על התלמיד לענות על המבחן במלואו או הפוגעת באיכות התשובות. שאלון הבחינה המותאם הוא השאלון הרגיל וכולל שינויים בכללי המענה כגון הפחתת סעיף או הגדלת בחירה. הבחינה מתבצעת על גבי טופס הבחינה הרגיל המוגש לכלל התלמידים ובאותו חדר. שימו לב! הבחירה בבחינה מותאמת לא תאפשר להפחית מחומר הלימוד לבחינה. לכן, תלמידים שאושרה להם היבחנות במבחנים מותאמים במקצועות רבי מלל על ידי הוועדה המחוזית/במסגרת התכנית "מלקויות ללמידה", ילמדו את כל החומר הנדרש לבחינות הבגרות במהלך השנה.

להלן אופן המענה על המבחן מותאם במקצוע מערכות תקשוב, סמלי מקצוע 791381, 791282:

שאלון	פרקי הבחינה וכללי המענה לכלל התלמידים	כללי המענה לתלמידים שאושרה להם התאמה של מבחן מותאם	הערות
מערכות תקשוב	פרק ראשון – בשיטה הצוברת על התלמיד לענות בהצלחה על 20 מתוך 22 שאלות	פרק ראשון – בשיטה הצוברת על התלמיד לענות בהצלחה על 15 מתוך 22 השאלות	חובה להנחות את התלמידים לענות על כל השאלות בפרק זה!
791381	פרק שני על התלמיד לענות על 10 מתוך 12 סעיפים	פרק שני על התלמיד לענות על 8 מתוך 12 סעיפים.	במקרה שהתלמיד ענה על יותר סעיפים מהנדרש, חלק זה ייבדק לפי סדר התשובות בפועל. יש להנחות את התלמיד למחוק תשובות מעבר לנדרש.

מדינת ישראל

משרד החינוך מגמת תקשוב

שאלון	פרקי הבחינה וכללי המענה לכלל התלמידים	כללי המענה לתלמידים שאושרה להם התאמה של מבחן מותאם	הערות
791282 מערכות תקשוב מוגבר	<p>התלמיד יבחר את החלק שבו רוצה להיבחן חלק א' או ב'</p> <p>חלק א' - הכרת המחשב ומערכות תקשורת חובה לענות על כל השאלות שאלות 1 עד 3 לפי ההנחיה להלן</p> <p>שאלה 1: 4 מתוך 5 הסעיפים (30 נק')</p> <p>שאלה 2: 4 מתוך 5 הסעיפים (30 נק')</p> <p>שאלה 3: 5 מתוך 6 הסעיפים (40 נק')</p> <p>חלק ב' - יישומים גרפיים חובה לענות על כל השאלות שאלות 4 עד 6 לפי ההנחיה להלן:</p> <p>שאלה 4: 4 מתוך 5 סעיפים (30 נק')</p> <p>שאלה 5: 4 מתוך 5 סעיפים (30 נק')</p> <p>שאלה 6: 5 מתוך 6 הסעיפים (40 נק')</p>	<p>התלמיד יבחר את החלק שבו רוצה להיבחן חלק א' או ב'</p> <p>חלק א' - הכרת המחשב ומערכות תקשורת חובה לענות על כל השאלות שאלות 1 עד 3 לפי ההנחיה להלן</p> <p>שאלה 1: 3 מתוך 5 הסעיפים (30 נק')</p> <p>שאלה 2: 3 מתוך 5 הסעיפים (30 נק')</p> <p>שאלה 3: 4 מתוך 6 הסעיפים (40 נק')</p> <p>חלק ב' - יישומים גרפיים חובה לענות על כל השאלות שאלות 4 עד 6 לפי ההנחיה להלן:</p> <p>שאלה 4: 3 מתוך 5 הסעיפים (30 נק')</p> <p>שאלה 5: 3 מתוך 5 הסעיפים (30 נק')</p> <p>שאלה 6: 4 מתוך 6 הסעיפים (40 נק')</p>	<p>על התלמיד לבחור את הנושא שאותו למד:</p> <p>חלק א' הכרת המחשב ומערכות תקשורת או</p> <p>חלק ב' יישומים גרפיים</p> <p>במקרה שהתלמיד ענה על יותר תשובות מהנדרש, חלק זה ייבדק לפי סדר התשובות בפועל.</p>

תלמידים עם לקויות למידה ו/או הפרעת קשב שאושרו להם ההתאמות בוועדה מחוזית/ במרכזי מל"ל - המבחנים הפנימיים יתקיימו בהתאם לנהלים ולאופן הביצוע בבחינות הבגרות החיצוניות.

תוקף ההתאמות:

ההתאמות שיאושרו בוועדה (בית ספרית/מחוזית/ערר/ מערך מל"ל שבשפ"ח) עבור התלמיד, יהיו תקפות בהתאם למצוין באישור ובכפוף לנהלי האגף ללקויות למידה המתעדכנים מידי שנה. תוקף האישור הינו עד תום לימודיו של התלמיד בתיכון ועד גיל 25.

קישורים:

[נהלים להתאמות בדרכי היבחנות](#)

[מסמך "יישום התאמות בדרכי היבחנות בבחינות הבגרות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב"](#)

[חוברת "מלקויות ללמידה – התוכנית המערכתית", חוברת "מודל התגובה להתערבות",](#)

בהצלחה רבה!

מוטי מתתיהו
מפמ"ר מגמת תקשוב

הילה אהוד מור חיים
מנהלת אגף לקויות למידה וקשב, שפ"י

מדינת ישראל

משרד החינוך

מגמת תקשוב

יצירת קשר : לכל שאלה בנוגע לאיתור, התערבות וטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב, ניתן לפנות למדריכים המרכזיים המחוזיים בתחום לקויות למידה:

מחוז	שם המדריך/ה	כתובת ליצירת קשר
מחוז ת"א	גבי רחלי פריד, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזיות	rachelifr@education.gov.il
מחוז מרכז	גבי גלית פירט, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזיות	galitfi@education.gov.il
מחוז צפון	גבי אדית ורדי מרכזת וועדות התאמה מחוזיות גבי יולי לנקרי, מדריכה מרכזת מחוזית	aditva@education.gov.il
מחוז חיפה	גבי רויטל לירן-חנוני, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזיות	revitalha@education.gov.il
מחוז ירושלים+ מנח"י	גבי אתי דבש, מרכזת ועדות התאמה מחוזיות גבי רויטל מאור, מדריכה מרכזת מחוזית	etidv@education.gov.il revitalma@education.gov.il
מחוז דרום	גבי ענבר ינאי, מדריכה מרכזת מחוזית ומרכזת וועדות התאמה מחוזיות	inbarya@education.gov.il
מחוז חרדי	מר בנצי רבי, מדריך מרכז מחוזי	miryamso@education.gov.il
חינוך התיישבותי	מר אלי בן הרוש, מדריך מרכז מחוזי ומרכז וועדות התאמה מחוזיות	elibe@education.gov.il

במקרים חריגים בהם לא ניתן מענה מהמחוז ניתן לפנות למדריכות הארציות:

שם המדריכה	טלפון	מייל
הילי שמיר	052-5987182	hillish@education.gov.il
נרית מאיר טל	052-5951787	niritmeirmaoz@gmail.com